

Ile kosztuje nas kościół?

Interpelacja nr 9766 do prezesa Rady Ministrów w sprawie wysokości środków przeznaczonych z budżetu państwa na finansowane kościołów i związków wyznaniowych w Polsce.

Szanowny Panie Premierze! Na wielu moich spotkaniach z wyborcami padają pytania o wysokość środków finansowych, jakie z budżetu państwa otrzymują w Polsce kościoły i związki wyznaniowe. Padają czasami bardzo wysokie kwoty ze strony wyborców i pytania o potwierdzenie lub zaprzeczenie. Wyborcy ci często pytają o wielkość i wartość nieruchomości, jakie kościoły i związki wyznaniowe otrzymały od 1990 r. od Skarbu Państwa.

Chcąc udzielić rzetelnych informacji, a zarazem prostować informacje fałszywe, szkodzące kościołom, proszę Pana Premiera o odpowiedź na następujące pytania:

1. Ilu katechetów w polskich szkołach jest na etatach? Jaki jest koszt ich utrzymania w skali roku?
2. Ilu kapelanów, w rozbiciu na poszczególne dziedziny, jest na etatach? Ile to kosztuje budżet państwa?
3. Jakie uposażenia i przywileje otrzymał były kapelan Wojska Polskiego gen. Sławoj Głódź?
4. W jakiej wysokości są dotowane uczelnie katolickie i które?
5. Ile środków z budżetu państwa wpływa w ciągu roku na Fundusz Kościelny?
6. Ile budynków, budowli, gruntów i innych nieruchomości otrzymały kościoły i związki wyznaniowe w Polsce od 1990 r.? Jaka jest ich szacunkowa wartość?
7. W jakiej innej postaci (ulgi podatkowe, darowizny, zwolnienia) państwo polskie pomaga kościołom i związkom wyznaniowym, w jakiej wysokości otrzymują środki z tych tytułów?
8. Czy prawdą jest, że księża i zakonnicy nie będący katechetami otrzymują pensję? Jeżeli tak, to ilu i w jakiej wysokości?

Biorąc pod uwagę dobro kościołów, proszę Pana Premiera o szczegółowe informacje. Wszystkie informacje proszę podać w rozbiciu na poszczególne kościoły i związki wyznaniowe w skali jednego roku.

Z poważaniem **Posel Jan Orkisz**

Olkusz, dnia 21 marca 2005 r.

*

Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Administracji - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów – na interpelację nr 9766 w sprawie wysokości środków przeznaczonych z budżetu państwa na finansowanie kościołów i związków wyznaniowych w Polsce.

Szanowny Panie Marszałku! Nawiązując do pisma z dnia 30.3.2005 r., o sygn. SPS-0202-9766/05, przekazującego interpelację Posła na Sejm RP Pana Jana Orkisz w sprawie wysokości środków przeznaczonych z budżetu państwa na finansowanie kościołów i związków wyznaniowych w Polsce, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Pytanie 1: Ilu katechetów w polskich szkołach jest na etatach? Jaki jest ich koszt utrzymania w skali roku?

- Główny Urząd Statystyczny nie gromadzi obecnie danych dotyczących nauczycieli. Z informacji przekazanych przez MENiS wynika, że jedynym oficjalnym badaniem statystycznym dotyczącym liczby zatrudnionych nauczycieli, prowadzonym dotychczas przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, jest sprawozdanie EN-3 o stanie zatrudnienia. Badanie to obejmuje szkoły i placówki publiczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego i dotyczy wyłącznie ogólnej liczby nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełno-zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty w podziale na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, województwa i w skali kraju. W sprawozdaniu nie wyszczególnia się jednak podziału nauczycieli z uwzględnieniem nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, co powoduje, że nie jest możliwe wyodrębnienie kosztów zatrudnienia nauczycieli poszczególnych przedmiotów (w tym religii).

- Nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i placówkach prowadzonych przez

jednostki samorządu terytorialnego, w tym księża i zakonnicy zatrudnieni na stanowisku nauczyciela religii, objęci są przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 z późn. zm.) określającymi w szczególności zasady zatrudniania, wynagradzania i czasu pracy nauczycieli.

- Z danych spisu kadrowego nauczycieli EWIKAN, dokonanego na dzień 1 października 2002 r., wynika, iż ogółem we wszystkich szkołach i placówkach w kraju zatrudnionych było 42.770 osób (w tym niepełnozatrudnieni) nauczających religii jako głównego przedmiotu. Należy podkreślić, iż w tej liczbie mieszczą się nauczyciele religii różnych wyznań (osoby duchowne i świeckie). Z uwagi jednak na fakt, że powyższa informacja określa liczbę nauczycieli religii, z którymi został nawiązany stosunek pracy, a nie rzeczywisty czas ich pracy (co pozwoliłoby ustalić liczbę pełnych etatów), nie jest możliwe na jej podstawie oszacowanie kosztów zatrudnienia tej grupy nauczycieli.

Pytanie 2: Ile kapelanów w rozbiciu na poszczególne dziedziny jest na etatach? Ile to kosztuje budżet państwa?

Z informacji przekazanych przez MON wynika, że obecnie w strukturach resortu obrony narodowej pełni służbę lub jest zatrudnionych 173 kapelanów wojskowych, z tego:

- w Ordynariacie Polowym (Kościół Katolicki) — 131, w tym 111 żołnierzy zawodowych,
- w Prawosławnym Ordynariacie Wojska Polskiego (Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny) — 19, w tym 14 żołnierzy zawodowych,
- w Ewangelickim Duszpasterstwie Wojskowym (Kościół Ewangelicko-Augsburski) — 14, w tym 9 żołnierzy zawodowych.

Z tytułu utrzymania kapelanów resort ponosi następujące wydatki (w skali rocznej):

- w Ordynariacie Polowym — ok. 6,8 mln zł,
- w Prawosławnym Ordynariacie Wojska Polskiego — ok. 1,1 mln zł,
- w Ewangelickim Duszpasterstwie Wojskowym — ok. 0,8 mln zł.

W Biurze Ochrony Rządu służbę pełni trzech księży kapelanów wyznania rzymsko-katolickiego. W 2004 r. Biuro Ochrony Rządu wypłaciło kapelanom należności w łącznej kwocie 160.202 zł brutto.

W Straży Granicznej jest 16 kapelanów, których łączny koszt uposażeń, świadczeń i innych należności w 2004 r. wyniósł 909.188 zł. Spośród 16 kapelanów 10 jest wyznania rzymsko-katolickiego, 4 wyznania prawosławnego i po jednym wyznania ewangelicko-augsburskiego i greko-katolickiego.

W jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej zatrudnionych jest 16 kapelanów. Łączny koszt świadczeń wypłaconych kapelanom w 2004 r. wyniósł 545.355,59 zł.

Informacje odnośnie do kapelanów w Policji przedstawia tabela stanowiąca załącznik do niniejszej odpowiedzi (załącznik nr 1)*).

Ponadto uprzejmie informuję, że — zgodnie z art. 19 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 30.8.1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.) — pacjent przebywający w zakładach opieki zdrowotnej przeznaczonych dla osób wymagających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych ma prawo do opieki duszpasterskiej. W 28 zakładach opieki zdrowotnej MSWiA posług duszpasterskich udziela 26 kapłanów zatrudnionych na 14,65 etatu. Placówki ponoszą z tego tytułu miesięcznie łącznie koszty w wysokości 26.553,41 zł (koszty wynagrodzeń oraz pozostałe koszty leżące po stronie pracodawcy).

Pytanie 3: Jakie uposażenie i przywileje otrzymał kapelan Wojska Polskiego gen. Sławoj Głódź?

Biskup Polowy ks. bp gen. dyw. Leszek Sławoj Głódź pełnił zawodową służbę wojskową do dnia 2.10.2004 r. W ostatnim okresie pełnienia czynnej służby wojskowej — od dnia 1.7.2004 r. do dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej — wymieniony oficer otrzymywał uposażenie miesięczne w wysokości 9.271,18 zł. Z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej gen. dyw. Lechowi Sławojowi Głodziowi wypłacono — na zasadach dotyczących ogółu żołnierzy zawodowych — odprawę w wysokości 360% kwoty ostatnio należnego uposażenia, dodatkowe uposażenie roczne (za 10 miesięcy służby wojskowej w 2004 r.) oraz gratyfikację urlopową i ekwiwalent za niewykorzystany przejazd w roku zwolnienia.

W związku z dokonaniem zwolnienia z zawodowej służby wojskowej gen. dyw. Leszek Sławoj Głódź skorzystał również z przysługującego mu prawa do jednorazowego pobrania uposażenia należnego co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu z zawodowej służby

wojskowej, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (t.j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.6.2004 r.

Gen. dyw. Leszek Sławoj Głódź nabył również uprawnienia do emerytury wojskowej w wysokości 74,72% kwoty ostatnio należnego uposażenia. Realizacja wypłaty tego świadczenia zawieszono jednak w związku z jednorazowym pobraniem należności, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych — na okres do dnia 30.11.2005 r.

Pytanie 4: W jakiej wysokości są dotowane uczelnie katolickie i które?

Na podstawie § 5 umowy podpisanej 1.7.1999 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie statusu prawnego szkół wyższych zakładanych i prowadzonych przez Kościół Katolicki, w tym uniwersytetów, odrębnych wydziałów i wyższych seminariów duchownych, oraz w sprawie trybu i zakresu uznawania przez Państwo stopni i tytułów nadawanych przez te szkoły wyższe (Dz. U. Nr 63, poz. 727) studenci szkół wyższych Kościoła Katolickiego mają prawo do pomocy materialnej finansowanej z budżetu państwa, o której mowa w art. 152 ustawy z dnia 12.9.1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.).

W celu realizacji uprawnień studentów uczelni kościelnych, wynikających z powyższego przepisu, uczelniom tym, na ich wniosek, przyznawana jest przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dotacja na pomoc materialną dla studentów (zgodnie z obowiązującymi przepisami świadczenia pomocy materialnej w postaci stypendium socjalnego, stypendium za wyniki w nauce lub sporcie, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi przyznawane są w uczelniach). Należy podkreślić, iż dotacja ta nie jest przeznaczona na dofinansowanie działalności uczelni, ale wyłącznie na wypłatę stypendiów i zapomóg dla studentów.

W 2004 r. kościelne szkoły wyższe Kościoła Katolickiego w ramach dotacji na pomoc materialną dla studentów otrzymały ogółem 4.252,5 tys. zł. Poniżej przedstawiam listę tych uczelni:

- Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu,
- Papieski Wydział Teologiczny — Sekcja św. Andrzeja Boboli "Bobolanum",
- Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna "Ignatianum" w Krakowie,
- Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie,
- Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łodzi,
- Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie n. Wartą,
- Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży,
- Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi,
- Gdańskie Seminarium Duchowne w Gdańsku-Oliwie,
- Wyższe Seminarium Duchowne oo. Franciszkanów w Łodzi-Łagiewnikach,
- Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Pelplińskiej,
- Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach,
- Wyższe Seminarium Duchowne w Przemyślu,
- Wyższe Seminarium Duchowne Najświętszego Serca Pana Jezusa w Drohiczynie,
- Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie,
- Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie,
- Wyższe Seminarium Duchowne Karmelitów Bosych w Poznaniu,
- Wyższe Seminarium Duchowne Małego Dzieła Boskiej Opatrzności — Orioniści,
- Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Ducha Świętego w Bydgoszczy,
- Wyższe Seminarium Duchowne oo. Franciszkanów w Krakowie,
- Wyższe Seminarium Duchowne w Łowiczu,
- Wyższe Seminarium Duchowne im. Jana Pawła II Diecezji Siedleckiej w Siedlcach,
- Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie,
- Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne św. Jana Chrzciciela w Warszawie,
- Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Częstochowskiej,
- Wyższe Seminarium Duchowne Polskiej Prowincji Zmartwychwstańców Collegium Resurrectianum w Krakowie,
- Instytut Teologiczny im. św. Jana Kantego w Bielsku-Białej,
- Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku.

Ponadto, w ramach dotacji podmiotowych dla uczelni katolickich z przeznaczeniem na pomoc materialną oraz na działalność dydaktyczną zostały przekazane następujące kwoty:

- dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- na działalność dydaktyczną — 10.550,5 tys. zł,
- na pomoc materialną dla studentów — 1.107,5 tys. zł,
- dla Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie:
- na działalność dydaktyczną — 66.719,4 tys. zł,
- na pomoc materialną dla studentów — 830,8 tys. zł.

Pytanie 5: Ile środków z budżetu państwa wpływa w ciągu roku na Fundusz Kościelny?

Dochody, w tym nakłady budżetu państwa, oraz wydatki Funduszu Kościelnego w latach 1990-2005 z podziałem na środki służące finansowaniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne osób duchownych oraz dotacje udzielane kościelnym osobom prawnym na remonty i konserwację zabytkowych obiektów sakralnych oraz roboty remontowo-budowlane obiektów, w których prowadzona jest kościelna działalność charytatywno-opiekuńcza i oświatowo-wychowawcza, a także zakup rzeczowych środków trwałych stanowiących wyposażenie tych obiektów przedstawia tabela stanowiąca załącznik do niniejszej odpowiedzi (załącznik nr 2)*).

W ostatnich trzech latach przeznaczane na omawiany cel środki budżetu państwa wyniosły 78.333.000,00 zł rocznie, z czego 85%-90% to środki przeznaczone na finansowanie składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) części osób duchownych, które nie podlegają tym ubezpieczeniom z innych tytułów, stosownie do przepisów ustaw o systemie ubezpieczenia społecznego oraz zmieniających się ustaw o ubezpieczeniu zdrowotnym.

Pytanie 6: Ile budynków, budowli, gruntów i innych nieruchomości otrzymały kościoły i związki wyznaniowe w Polsce od 1990 r.? Jaka jest ich szacunkowa wartość?

W okresie od 1990 r. do chwili obecnej w toku regulacji spraw majątkowych kościołów i innych związków wyznaniowych na podstawie i w trybach określonych ustawami regulującymi stosunki między Państwem a poszczególnymi kościołami i innymi związkami wyznaniowymi oraz ustawą z 17.5.1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (t.j.: Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 319 z późn. zm.) kościelnym osobom prawnym zwrócono i przekazano nieruchomości o łącznej powierzchni 97.123 ha. W tym, w wyniku postępowań administracyjnych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz właściwych wojewodów, kościelnym osobom prawnym potwierdzono nabycie z mocy prawa własności nieruchomości pozostających w ich władaniu, przywrócono własność oraz przekazano na własność nieruchomości, głównie nieruchomości rolne, o łącznej powierzchni 39.490 ha. Ponadto działające na podstawie wspomnianych ustaw parytetowe, kościelno-rządowe komisje regulacyjne: Komisja Majątkowa (do spraw Kościoła Katolickiego), Komisja Regulacyjna (do spraw Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP), Komisja Regulacyjna do Spraw Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Komisja Regulacyjna do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich oraz Międzykościelna Komisja Regulacyjna (do spraw pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych) w wyniku zakończonych do chwili obecnej postępowań regulacyjnych zwróciły i przekazały kościelnym osobom prawnym własność nieruchomości, również nieruchomości rolnych, o łącznej powierzchni 57.633 ha. Wśród tych nieruchomości 701 to nieruchomości zabudowane.

MSWiA nie posiada informacji o wartości nieruchomości, których własność nabyły w opisany wyżej sposób kościelne osoby prawne, bowiem w zdecydowanej większości przypadków w toku postępowań regulacyjnych i administracyjnych nie zachodziła potrzeba dokonywania ich wyceny.

Ponadto z informacji przekazanych przez MON wynika, iż z zasobów wojskowych zostało przekazanych 71.366 ha gruntów oraz 9 budynków i budowli o łącznej wartości szacunkowej 16,6 mln zł. Szczegółowe dane zostały przedstawione w załączniku do niniejszej odpowiedzi (załącznik nr 3)*).

Pytanie 7: W jakiej innej postaci (ulgi podatkowe, darowizny, zwolnienia) państwo polskie pomaga kościołom i związkom wyznaniowym, w jakiej wysokości otrzymują środki z tych tytułów?

MSWiA nie dysponuje danymi pozwalającymi na udzielenie wyczerpującej odpowiedzi w przedmiotowym zakresie. Stosowne informacje mogą posiadać — według właściwości — Ministerstwa: Finansów i Polityki Społecznej.

Pytanie 8: Czy prawdą jest, że księża i zakonnicy nie będący katechetami otrzymują pensję? Jeżeli tak, to ilu i w jakiej wysokości?

O ile pytanie Pana Posła należy rozumieć w ten sposób, że dotyczy ono pensji wypłacanych ze środków publicznych osobom duchownym nie będącym katechetami, to należy wskazać, że państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne mogą wypłacać osobom duchownym wynagrodzenie w sytuacji, gdy zatrudniają te osoby np. jako kapelanów, personel medyczny, opiekuńczy itp. MSWiA nie posiada jednak żadnych informacji co do skali tego zjawiska.

Ponadto pragnę zaznaczyć, że — w myśl obowiązujących przepisów — ze środków budżetu państwa nie finansuje się kościołów i innych związków wyznaniowych jako całości, lecz konkretne osoby fizyczne i osoby prawne prowadzące w ramach poszczególnych kościołów i związków wyznaniowych określoną działalność związaną z realizacją konstytucyjnej zasady współdziałania Państwa z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.

Z
Podsekretarz
Tadeusz

wyrazami

szacunku
stanu
Matusiak

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2005 r.

Podobna tematyka na: [Wielki Głódz pieniędzy](#), [Trybuna o interpelacji Orkisz](#)

(Publikacja: 21-08-2005)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4322) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4322>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl